УДК 821.161.2-1:82.091

https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-199-215

Гончарук Валентина Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, вhttps://orcid.org/0000-0002-7323-0590

Кириченко Віта Григорівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, https://orcid.org/0000-0002-1420-2303

Богуславська Лариса Георгіївна кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності, ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро, https://orcid.org/0000-0003-1872-6064

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОГО АНАЛІЗУ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Анотація. У сучасних наукових дослідженнях надається перевага новим підходам до літературознавчого аналізу поезії, зокрема української. Метою статті є визначення тенденцій розвитку літературознавчого аналізу української поезії та перспектив наукових досліджень у цьому контексті. На основі контент-аналізу наукових досліджень було виявлено базові та допоміжні тенденції літературознавчого аналізу поезії. Доведено, що в основу більшості українських досліджень покладено підходи для аналізу поезії, представлені в закордонних публікаціях, передусім американських (22%) і британських (16%). Серед базових переважають міждисциплінарний (18%) та інтертекстуальний (15%); серед допоміжних – когнітивний (20%), метафоричний (18%) і статистичний (15%). Визначено розподіл за іншими базовими підходами, зокрема постколоніальний дискурс – 13%, психолінгвістичний – 12%, корпусний аналіз – 12%, екокритика – 10%. З'ясовано, що на відміну від закордонних досліджень, у яких переважають інформаційні технології в літературознавчому аналізі поезії, в українських дослідженнях вони охоплюють тільки 10%. Менш активно застосовуються

також традиційні допоміжні підходи, зокрема компаративний (15%), дискурсивний (15%) і герменевтичний (15%).

Перспективним видається застосування нейронних мереж у наукових дослідженнях, зокрема технологій стеження за рухом очей, нейровізуалізації та психолінгвістичних експериментів, а також інноваційних технологій і сучасного програмного забезпечення на основі штучного інтелекту для аналізу особливостей поетичних творів. Екологічна проблематика залишається актуальною сферою, до якої активно звертаються українські митці, що засвідчує зростання інтересу до екокритики як перспективного напряму літературознавства. Водночас у контексті сучасної політичної ситуації в Україні особливої значущості набувають дослідження, присвячені питанням колоніалізму, національної ідентичності та культурної пам'яті.

Ключові слова: літературознавчий аналіз, українська поезія, контент-аналіз, інтертекстуальність, міждисциплінарність, інформаційні технології, екокритика, постколоніальний дискурс, психолінгвістика.

Honcharuk Valentyna Anatolyivna PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Ukrainian Studies and Relevant Teaching Methodologies, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, https://orcid.org/0000-0002-7323-0590

Kyrychenko Vita Hryhorivna PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Ukrainian Studies and Relevant Teaching Methodologies, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, https://orcid.org/0000-0002-1420-2303

Bohuslavska Larysa Georgiivna Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Department of Ukrainian Studies, Document Studies and Information Activities, Educational and Scientific Institute "Prydniprovska State Academy of Civil Engineering and Architecture" of the Ukrainian State University of Science and Technologies, Dnipro https://orcid.org/0000-0003-1872-6064

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF LITERARY SCIENTIFIC ANALYSIS OF UKRAINIAN POETRY: PROSPECTS OF SCIENTIFIC RESEARCH

Abstract. In modern scientific research, new approaches to the literary analysis of poetry, in particular Ukrainian poetry, are favored. The purpose of the article is to identify trends in the development of literary analysis of Ukrainian

poetry and prospects for scientific research in this context. Based on the content analysis of scientific studies, the basic and auxiliary trends in the literary analysis of poetry have been identified. It is proved that the majority of Ukrainian studies are based on approaches to the analysis of poetry presented in foreign publications, primarily American (22%) and British (16%). Among the basic approaches, interdisciplinary (18%) and intertextual (15%) prevail; among the auxiliary ones – cognitive (20%), metaphorical (18%) and statistical (15%). The distribution of other basic approaches is determined, in particular, postcolonial discourse – 13%, psycholinguistic – 12%, corpus analysis – 12%, ecocriticism – 10%. It is proved that, unlike foreign studies, which are dominated by information technologies in the literary analysis of poetry, in Ukrainian studies they cover only 10%. Traditional auxiliary approaches are also less actively used, in particular, comparative (15%), discursive (15%) and hermeneutic (15%).

The use of neural networks in scientific research, in particular eye tracking technologies, neuroimaging and psycholinguistic experiments, as well as innovative technologies and modern software based on artificial intelligence to analyze the features of poetic works, seems promising. Ecological issues remain a topical area that Ukrainian artists are actively addressing, which demonstrates the growing interest in ecocriticism as a promising area of literary studies. At the same time, in the context of the current political situation in Ukraine, studies on colonialism, national identity, and cultural memory are gaining particular importance.

Keywords: literary analysis, Ukrainian poetry, content analysis, intertextuality, interdisciplinarity, information technologies, ecocriticism, postcolonial discourse, psycholinguistics.

Постановка проблеми. Упродовж останніх 5 років в українському літературознавстві спостерігається перехід від традиційних підходів аналізу художніх творів до інноваційних. На цьому процесі позначився здебільшого швидкий темп розвитку інформаційних технологій [1]. Штучний інтелект і розроблене на його основі програмне забезпечення, машинне навчання, корпусний підхід, стилометрія розширюють можливості для літературознавчого аналізу [2]. Ці технології уможливлюють аналіз великих обсягів поетичних текстів, здійснення частотного аналізу використання, наприклад, стилістичних фігур певним поетом, виявлення прихованих сенсів або інтертекстуальності [3]. На основі штучного інтелекту та машинного навчання розроблено такі алгоритми, як ChatGPT, Rytr, DeepL Translator, Google Bard, WordAi, HiveMind тощо, які дають можливість створювати оригінальні тексти, аналізувати їх покроково за різними параметрами, перевіряти на помилки та генерувати ідеї для написання

текстів [4]. Відтак, актуальним є вивчення сучасних тенденцій літературознавчого аналізу української поезії та визначення базових і допоміжних підходів серед них.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему літературознавчого аналізу досліджували І. Козлик [5], Л. Томнюк [6], Н. Романишин, Л. Блащак [7], О. Кючюкіплікчі [8], Р. Фаррас, Е. Нурмейлі (P. Farras, E. Nurmaily) [9],], К. Кім, Дж. Парк (K. Kim, G. Park) [10] та інші.

У дослідженні І. Козлика [5] визначено особливості літературознавчого аналізу в контексті міжкультурності та міждисциплінарності. Науковець здійснює комплексний аналіз усіх наявних методів інтерпретації літературного твору, що дозволило йому обґрунтувати доцільність переходу до міжнаукового підходу. Автор наголошує на важливості застосування інноваційних методологічних стратегій, зокрема когнітивного та комунікативного підходів. При цьому методологічний синтез розглядається як важливий напрям перспективних досліджень. Комунікативний підхід, спрямований на вивчення взаємозв'язку між текстом і читачем, потребує інтеграції методологічних засад інших наукових дисциплін.

Дослідження Л. Томнюк [6] присвячене полісистемному підходу до літературознавчого аналізу перекладу поезії з німецької мови. У своїй роботі науковиця розробляє оригінальну концепцію поетапного аналізу поетичного твору, що ґрунтується на засадах полісистемного методу. Авторка обґрунтовує необхідність інтеграції низки методологічних підходів, зокрема індукції, порівняльного та контекстуального аналізу, інтерпретації й узагальнення, що забезпечує комплексне дослідження перекладу як явища міжкультурної комунікації. Концептуальну основу дослідження становить теоретичний апарат, запроваджений І. Івен-Зохаром (I. Even-Zohar), який доводив, що полісистемний підхід дозволяє виходити за межі суто лінгвістичного аналізу перекладу, охоплюючи також процеси адаптації поетичного тексту в іншомовному та іншокультурному середовищі.

У закордонних публікаціях виокремлено такі підходи до літературознавчого аналізу, як семіотичний [9] і транслінгвальний [10]. Проте впровадження інноваційних тенденцій у літературознавчий аналіз поезії ще перебуває на етапі розвитку, що призводить до недостатньої вивченості цього аспекту. Це створює підґрунтя для здійснення цього дослідження, яке має на меті заповнити наявні прогалини в аналізі та вдосконалити наукові підходи до вивчення поетичних текстів.

Мета статті – дослідити базові й допоміжні тенденції літературознавчого аналізу української поезії та виявити перспективи для наукових досліджень у цьому контексті.

Завдання дослідження:

1) здійснити контент-аналіз українських та закордонних публікацій;

2) визначити відсотковий розподіл запозичень основних підходів до літературознавчого аналізу поезії;

3) проаналізувати базові та допоміжні тенденції літературознавчого аналізу української поезії;

4) з'ясувати відсотковий розподіл базових і допоміжних підходів до літературознавчого аналізу української поезії;

5) виявити перспективи подальших наукових досліджень основних тенденцій літературознавчого аналізу.

Виклад основного матеріалу. Контент-аналіз українських та закордонних публікацій виявив, що основні тенденції літературознавчого аналізу поезії здебільшого запозичуються в іноземних колег. На рис. 1 представлено відсотковий розподіл запозичених підходів серед дослідників із різних країн. У межах дослідження було проаналізовано 355 наукових публікацій, і на основі отриманих даних встановлено, що найбільше (22%) підходів до літературознавчого аналізу поезії запозичується з робіт американських учених, зокрема, таких як С. Девіс (C. Davis) [11] та С. Л. Фолкнер (S. L. Faulkner) [12]

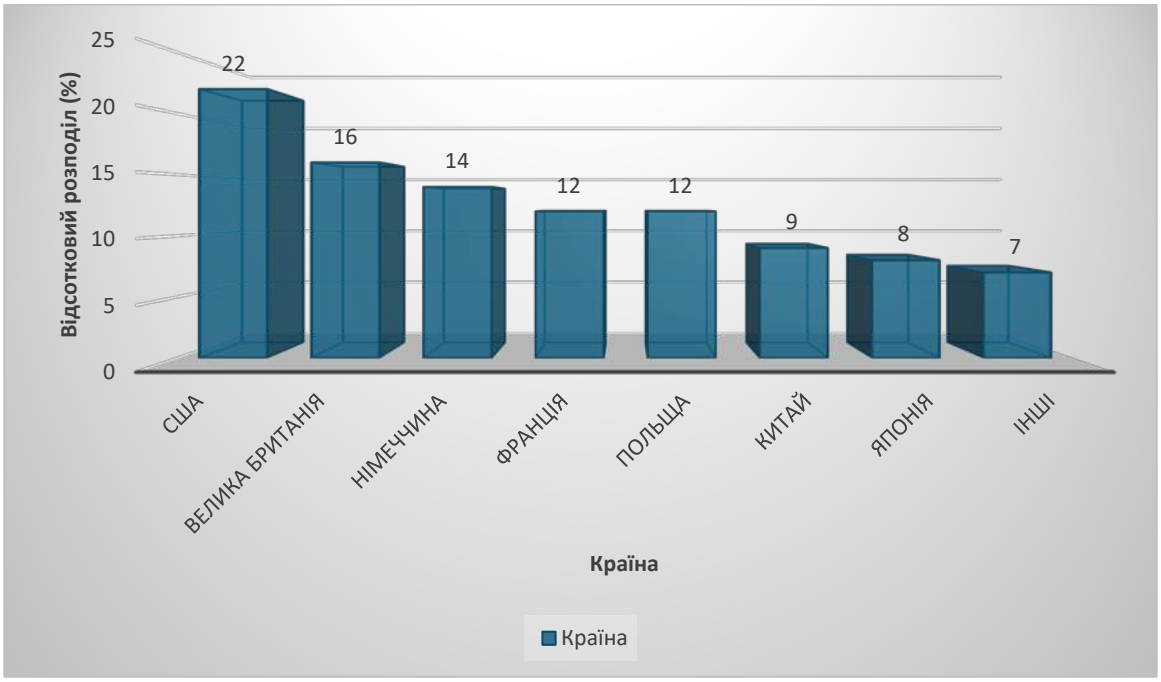

Рис. 1. Відсотковий розподіл запозичень основних підходів до літературознавчого аналізу поезії

Джерело: власна розробка авторів

На другому місці (16%) за відсотковим розподілом перебувають запозичення підходів із британських наукових джерел. Відтак, найбільше

запозичень з англомовних публікацій (38%), що пояснюється англійською мовою написання статей і більш розвиненим літературознавчим методологічним потенціалом цих країн. На третьому місці за кількістю (14%) перебуває Німеччина (наприклад, П. Венцель (P. Wenzel) [13]; Т. Хайдер (T. Haider) та ін. [14]), на четвертому – Франція (М. Бішоп (M. Bishop) [15]; Ж. Барда (J. Barda) [16]), а на п'ятому – Польща (К. Казік (K. Kazik) [17]; І. Окульська, А. Колос, К. Скібський (I. Okulska, A. Kołos, K. Skibski) [18]). Найменше запозичень підходів із публікацій Китаю (9%), Японії (8%) та інших країн (7%).

У табл. 1 представлено базові й допоміжні тенденції літературознавчого аналізу української поезії. На підставі проаналізованих наукових статей було визначено, що до базових належать такі підходи літературознавчого аналізу, як інтертекстуальний, міждисциплінарний, психолінгвістичний, гендерний і феміністичний дискурси, корпусний аналіз, постколоніальний дискурс, екокритика, використання інформаційних технологій. Натомість до допоміжних підходів належать такі, як когнітивний, метафоричний, статистичний, компаративний, дискурсивний, герменевтичний.

Таблиця 1

Базові й допоміжні підходи до літературознавчого аналізу поезії

Базові підходи	Допоміжні підходи
Інтертекстуальний	Когнітивний
Міждисциплінарний	Статистичний
Психолінгвістичний	Компаративний
Гендерний і феміністичний дискурси	Дискурсивний
Корпусний аналіз	Герменевтичний
Постколоніальний дискурс	
Екокритика	
Використання інформаційних технологій	

Джерело: власна розробка авторів

На думку науковця Г. Клочека, одним з основних підходів до літературознавчого аналізу поезії варто вважати інтертекстуальний [19]. На підставі аналізу української поезії Василя Голобородька "Кривий танець" науковець робить висновок, що саме інтертекстуальність посилює "енергетичну наснаженість вірша". Головним інтертекстом визначено фольклор і цитування інших творів. Дослідник наголошує на тому, що в основу поняття "інтертекстуальність" покладено запозичення з інших текстів у вигляді цитат, які нанизуються одна на одну, надаючи твору нових

сенсів. Інтертекстуальний підхід полягає також у розкодуванні підтексту поезії.

Інтертекстуальність розглянута в дослідженні Р. Іванюшиної, у якому акцентовано на біблійному інтертексті в поезії Ліни Костенко [20]. У межах цього дослідження інтертекстуальний підхід інтерпретується крізь призму культури та культурної пам'яті, що знаходить відображення у таких його складових, як алюзія, ремінісценція, цитата, перифраз і референція. Крім того, інтертекстуальність постає як механізм зв'язку тексту з іншими видами мистецтва (музикою, світовими літературними традиціями, образотворчим мистецтвом) і національним культурним спадком. Відтак, згідно з концепцією дослідниці, інтертекстуальний аналіз є органічною складовою ширшого культурологічного, етнографічного та мистецького дискурсів.

У праці Н. Романишин [7] розглянуто корпусно базований підхід до аналізу поетичних текстів. Цей метод дозволяє виявити частотні характеристики вживання окремих лексичних одиниць, їхні семантичні та стилістичні функції. Авторка підкреслює релевантність і перспективність корпусних методів у літературознавчих студіях, зокрема в аналізі української поезії. Візуалізацію результатів корпусного аналізу представлено на рис. 2

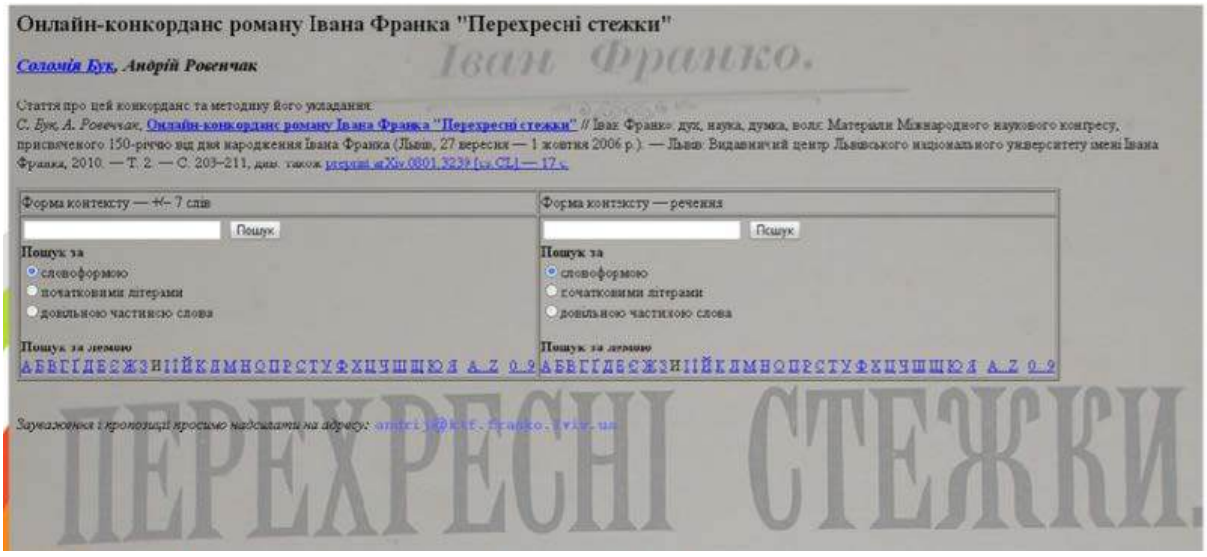

Рис. 2. Приклад корпусного аналізу тексту

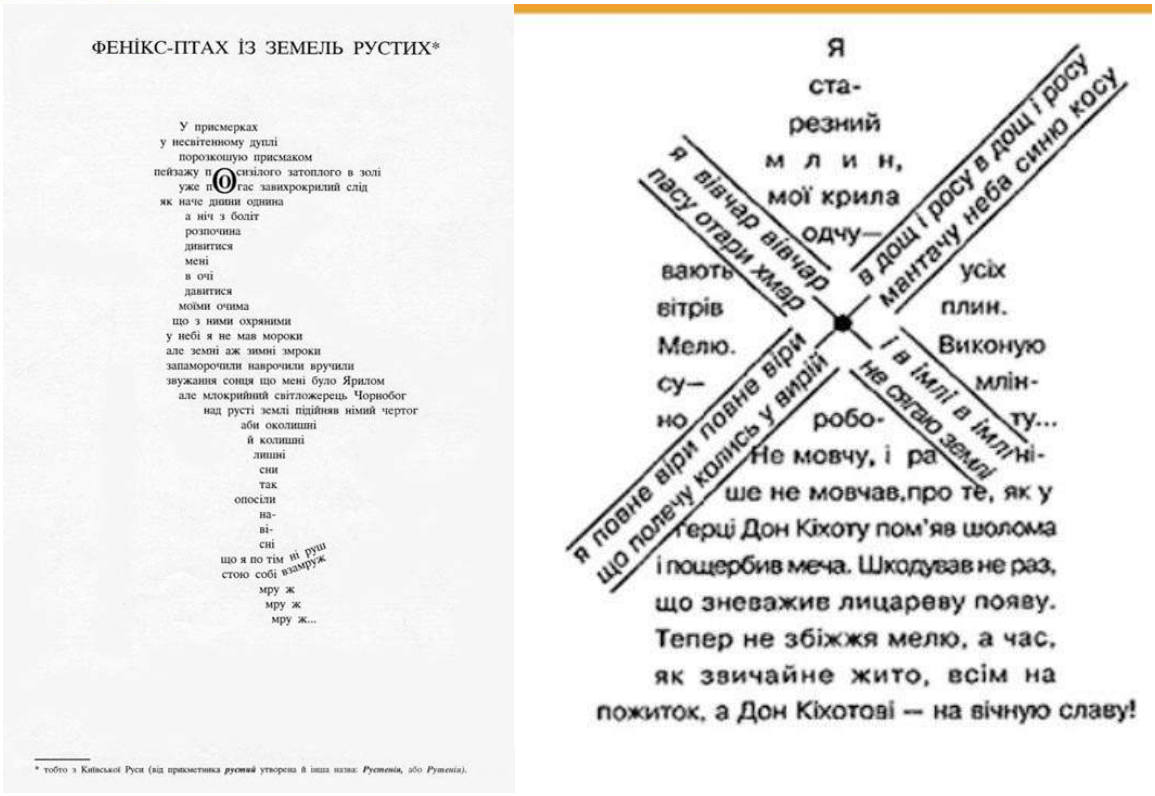
У дослідженні О. Кючюкіплікчі [8] запропоновано використання квантитативного підходу до аналізу креолізованої поезії (рис. 3).

ВІСНИК науки та освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE) №3(33)2025

Bulletin of Science and Education

ФЕНІКС-ПТАХ ІЗ ЗЕМЕЛЬ РУСТИХ*

У присмерках
у несвітеному дуплі
порозкошую присмаком
пейзажу п(О)сизілого затоплого в золі
уже п(О)гас завихрокрилий слід
як наче днини однина
а ніч з боліт
розпочина
дивитися
мені
в очі
давитися
моїми очима
що з ними охряними
у небі я не мав мороки
але земні аж зимні змроки
запаморочили навручили вручили
звужання сонця що мені було Ярилом
але млокрийний світложерець Чорнобог
над русті землі піційняв німий чертог
аби околишні
й колишні
лишні
сни
так
опосіли
на-
ві-
сні
що я по тім ні руш
стою собі взамруж
мру ж
мру ж
мру ж...

* тобто з Київської Руси (від прикметника *рустий* утворена й інша назва: *Рустенія*, або *Рутенія*).

Я
ста-
резний
м л и н,
мої крила
одчу—
я вівчар вівчар
пасу отари хмар
вають
вітрів
Мелю.
су—
но
робо-
Не мовчу, і ра
ше не мовчав,про те, як у
Герці Дон Кіхоту пом'яв шолома
і пощербив меча. Шкодував не раз,
що зневажив лицареву появу.
Тепер не збіжжя мелю, а час,
як звичайне жито, всім на
пожиток, а Дон Кіхотові — на вічную славу!
в дощ і росу в дощ і росу
мантачу неба синю косу
усіх
плин.
Виконую
млін-
ту...
і в імлі в імлі
не сягаю землі
ні-
я повне віри повне віри
що полечу колись у вирії

Рис. 3. Приклади креологізованої поезії

До базових належить міждисциплінарний підхід до літературознавчого аналізу, який поєднує методи різних галузей, зокрема поезії та культурології, інформаційних технологій, психології, когнітивістики, філософії тощо [21]. На межі поезії та психології міждисциплінарність полягає у використанні, наприклад, юнгівської парадигми, концепції психоаналізу З. Фрейда, психотипу тощо. Міждисциплінарність проявляється також у використанні інформаційних технологій для літературознавчого аналізу поезії. Передусім це корпусний аналіз, основною функцією якого є дослідження великих обсягів тексту, частотності використання лексичних одиниць чи стилістичних засобів у поезії певного поета [22].

Технологія обробки природної мови (NLP) відкриває нові можливості для аналізу ідіостилю поета, домінантних мотивів та експресивної виразності художнього тексту [23]. Застосування штучного інтелекту в літературознавчих дослідженнях, зокрема в аналізі поезії, сприяє автоматизації текстового аналізу, проте водночас обмежує його глибину, оскільки не враховує екстралінгвістичні аспекти твору. Це зумовлено тим, що поетичний твір формується під впливом багатьох факторів: когнітивних особливостей автора, рівня його емоційної чутливості, духовних переживань, психофізичного стану, а також індивідуального та колективного досвіду, що закарбовується в пам'яті, свідомості та несвідомому. Попри те, що ці

аспекти знаходять своє відображення в мовній структурі твору, їхня природа є екстралінгвістичною.

Алгоритми штучного інтелекту, зокрема ChatGPT-4, демонструють високий рівень текстового моделювання, що зумовлено масштабністю їхніх обчислювальних потужностей, а не принципово новими підходами до осмислення інформації. Висловлювання та композиційні структури, згенеровані штучним інтелектом, характеризуються логічною організованістю, проте не відображають жодної екстралінгвістичної реальності [24]. Фактично, вони є лише статистично вивіреними комбінаціями слів, сформованими на основі аналізу великих масивів даних.

Важливою відмінністю між людським і машинним аналізом є те, що алгоритми штучного інтелекту оперують математичними моделями, які відтворюють статистичні закономірності, проте не охоплюють глибинного розуміння емоційних, психологічних і культурних сенсів. Саме когнітивні обмеження людини, а не досконалість штучного інтелекту, ускладнюють розмежування між людською творчістю та машинною генерацією текстів. Водночас алгоритми, позбавлені інтенціональності, функціонують за принципом автозаповнення, маніпулюючи числовими параметрами, отриманими на основі аналізу масштабних текстових корпусів. Їхнє навчання передбачає накопичення й обробку великих обсягів даних, що сприяє здатності розпізнавати складні мовні структури та адаптувати отримані закономірності до різних контекстів. Попри це, машинний аналіз не може замінити традиційного літературознавчого підходу, оскільки штучний інтелект не здатний усвідомити чи інтерпретувати емоційно-естетичну природу поетичного твору, що залишається виключною прерогативою людського сприйняття та осмислення.

Психолінгвістичний підхід у літературознавчому аналізі є одним із фундаментальних, оскільки досліджує вплив поетичного тексту на свідомість, сприйняття, емоційний і психічний стан читача [25]. Основна увага приділяється аналізу психологічної поетики, що охоплює дослідження стилістичних фігур, експресивності мови, а також психоемоційних реакцій на мотиви, ідеї, образи й символи твору. У межах цього підходу застосовуються нейролінгвістичний аналіз, eye-tracking та корпусний аналіз емотивної лексики, що дає змогу більш точно оцінити емоційний вплив поезії.

На рис. 4 представлено відсотковий розподіл базових підходів до літературознавчого аналізу української поезії, визначених на основі вивчення наукових публікацій. Найчастіше в сучасних літературознавчих дослідженнях застосовуються міждисциплінарний (18%) та інтертекстуальний (15%) підходи. Популярність міждисциплінарного аналізу пояснюється

його здатністю інтегрувати методи різних галузей знань, тоді як інтертекстуальний підхід спрямований на виявлення взаємозв'язків між текстами, що є важливим для розуміння літературного процесу

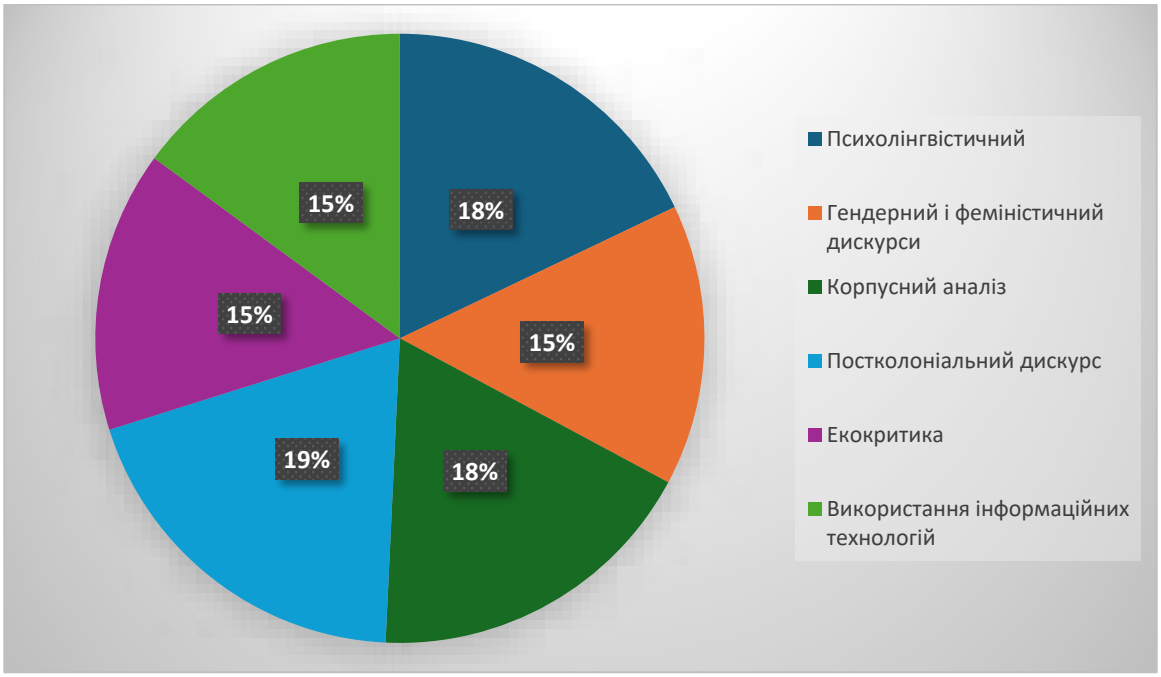

Рис. 4. Відсотковий розподіл базових підходів до літературознавчого аналізу поезії

Джерело: власна розробка авторів

Розподіл за іншими базовими підходами до літературознавчого аналізу поезії був таким: постколоніальний дискурс – 13%, психолінгвістичний – 12%, корпусний аналіз – 12%, екокритика – 10%. Відмінністю українських досліджень від закордонних є порівняно невелике застосування інформаційних технологій у літературознавчому аналізі поезії – лише 10%, тоді як у світовій практиці вони займають значно більшу частку. Це пояснюється тим, що українські науковці здебільшого використовують методи, які вже є добре відомими та апробованими, а також обмеженим доступом до деяких інноваційних технологій та програмного забезпечення.

На рис. 5 представлено відсотковий розподіл допоміжних підходів до літературознавчого аналізу поезії. Дослідження наукових праць засвідчило, що серед українських учених найбільш популярними є когнітивний (20%), метафоричний (18%) і статистичний (17%) підходи. Водночас класичні методи, такі як компаративний, дискурсивний і герменевтичний, мають однакову частку – по 15%. Це свідчить про орієнтацію сучасних українських літературознавців на новітні підходи до аналізу поетичних творів, хоча традиційні методи дослідження залишаються актуальними.

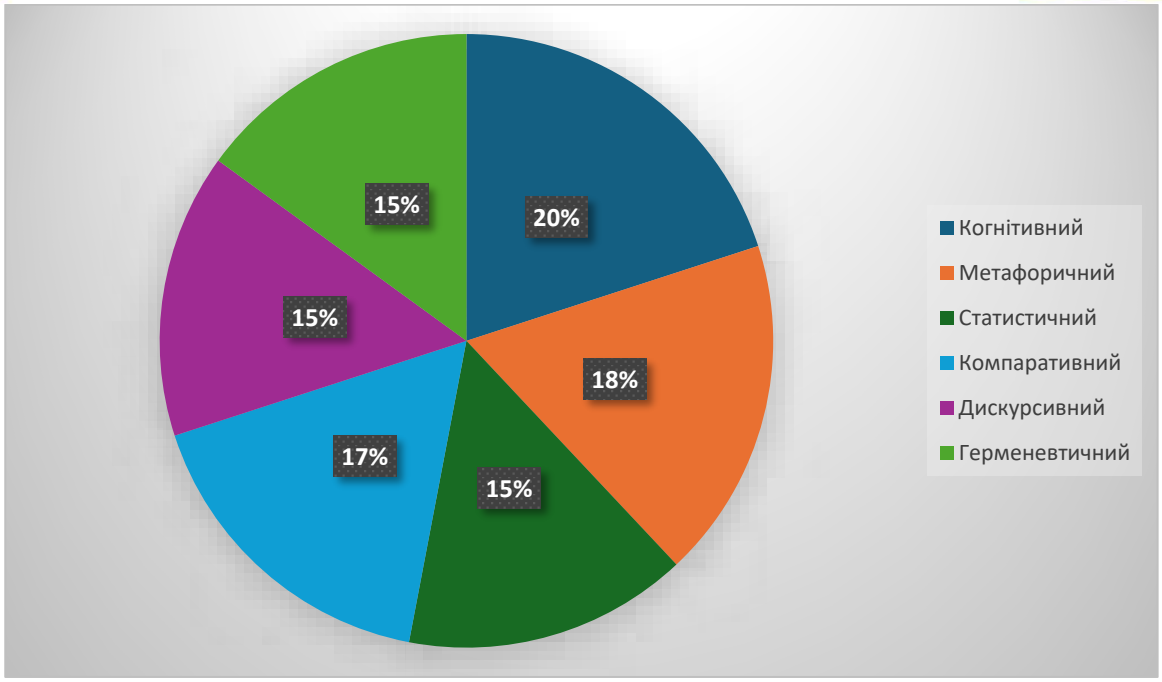

Рис. 5. Розподіл допоміжних підходів до літературознавчого аналізу поезії

Джерело: власна розробка авторів

Результати проведеного контент-аналізу дозволяють визначити основні перспективи наукових досліджень у галузі літературознавчого аналізу української поезії. Одним із найбільш перспективних напрямів є застосування інноваційних технологій та сучасного програмного забезпечення на основі штучного інтелекту для дослідження специфіки поетичних творів. Проте важливо поєднувати ці технології з традиційними літературознавчими підходами, щоб досягти гармонії між статистичними методами штучного інтелекту та глибинним аналізом прихованих сенсів, інтертекстуальних зв'язків і емоційно-експресивних характеристик поезії. Перспективним є використання таких нейромереж, як eye-tracking, нейровізуалізація та психолінгвістичні експерименти, оскільки вони дозволяють аналізувати українську поезію на різних рівнях, виявляти сенс метафор і символів, а також візуалізувати активність мозку під час сприйняття віршів. У контексті сучасних глобальних викликів важливою залишається екологічна тематика, до якої все активніше звертаються українські поети. Відповідно, екокритику можна вважати одним із ключових напрямів літературознавчого аналізу, особливо з огляду на посилювану увагу до екологічних проблем у сучасній українській поезії. Враховуючи актуальність національних та історичних питань, що виникають у контексті сучасної політичної ситуації в Україні, важливим є

розвиток колоніального дискурсу для дослідження відображення цих ідей у поезії різних епох. Таким чином, значним напрямом літературознавчих досліджень є компаративний аналіз, що дозволяє порівнювати літературні традиції різних країн, враховуючи їх взаємозв'язок в умовах глобалізації.

Висновки. Отже, в контексті проведеного дослідження був здійснений контент-аналіз українських та закордонних публікацій, що дозволило виявити основні тенденції запозичення підходів літературознавчого аналізу. З результатів аналізу видно, що найбільше українські науковці запозичують підходи в дослідників із США та Великобританії, а також з європейських країн. На третьому місці за кількістю запозичень перебуває Німеччина (14%), на четвертому – Франція, а на п'ятому – Польща. Найменше запозичень спостерігається з публікацій Китаю (9%), Японії (8%) та інших країн (7%).

Крім того, було визначено відсотковий розподіл запозичень основних підходів літературознавчого аналізу поезії. В Україні найбільше використовуються базові підходи, серед яких провідними є міждисциплінарний (18%) та інтертекстуальний (15%) підходи. Серед допоміжних підходів найбільший відсоток займають когнітивний (20%), метафоричний (18%) та компаративний (17%) підходи, а також статистичний (15%). За іншими базовими підходами спостерігається такий розподіл: постколоніальний дискурс – 13%, психолінгвістичний – 12%, корпусний аналіз – 12%, екокритика – 10%.

Визначено перспективи подальших наукових досліджень у галузі літературознавчого аналізу, серед яких найбільш актуальним є використання інноваційних технологій. З'ясовано, що поєднання цих технологій з іншими підходами дозволить досягти балансу між статистичними методами штучного інтелекту та традиційними літературознавчими методами, що дають можливість глибше інтерпретувати приховані сенси, інтертексти та емоційно-естетичні аспекти поезії. Зокрема, перспективним є застосування нейромереж, таких як eye-tracking, нейровізуалізація та психолінгвістичний експеримент, що дозволить досліджувати поезію на нових рівнях, а також здійснювати порівняльний аналіз з поезією інших країн.

Застосування сучасних підходів до літературознавчого аналізу в наукових дослідженнях дасть змогу більш глибоко розкривати специфіку української поезії, а також здійснювати порівняння з літературними традиціями інших країн у глобальному контексті

Література:

1. Науменко Н. Осмислення літературного стилю письменника у добу інформаційних технологій. *Lingua libera*. 2024. № 1. С. 66–83. URL: https://doi.org/10.36074/Lingua.issue1.007 (дата звернення: 09.01.2025).

2. Hamat A. The Language of AI and Human Poetry: A Comparative Lexicometric Study. *3L, Language, Linguistics, Literature.* 2024. Vol. 30. № 2. P. 1–20. URL: http://doi.org/10.17576/3L-2024-3002-01 (date of access: 09.01.2025).

3. Köbis N., Mossink L. D. Artificial intelligence versus Maya Angelou: Experimental evidence that people cannot differentiate AI-generated from human-written poetry. *Computers in human behavior.* 2021. Vol. 114. Art. 106553. URL: https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106553 (date of access: 09.01.2025).

4. Calin O. Statistics and machine learning experiments in english and romanian poetry. *Sci.* 2020. Вип. 2. № 4. Art. 92. URL: https://doi.org/10.3390/sci2040092 (date of access: 09.01.2025).

5. Козлик І. Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Brno. 2020. 235 с. URL: http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/7732 (дата звернення: 09.01.2025).

6. Томнюк Л. Полісистемний підхід до аналізу перекладу німецькомовної поезії Ґ. Тракля. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія.* 2022. Вип. 835–836. С. 117–127. URL: https://doi.org/10.31861/gph2022.835-836.117-127 (date of access: 09.01.2025).

7. Романишин Н., Блащак Л. Концептотвірна функція епітета у поезії Джона Кітса: корпуснобазований підхід до аналізу. *Молодий вчений*. 2022. Вип. 11. № 99. С. 73–79. URL: https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-17 (дата звернення: 09.01.2025).

8. Кючюкіплікчі О. Квантитативний підхід до аналізу структури креолізованого віршованого тексту. *Закарпатські філологічні студії.* 2020. Вип. 8. № 1. С. 169–174. URL: https://surl.li/wgbbby (дата звернення: 09.01.2025).

9. Farras P., Nurmaily E. A semiotic analysis on Eldorado poem by Edgar Allan poem. *Linguistics and Literature Journal.* 2020. Vol. 1. № 2. P. 78–84. URL: https://doi.org/10.33365/llj.v1i2.284 (date of access: 09.01.2025).

10. Kim K. M., Park G. “It is more expressive for me”: A translingual approach to meaningful literacy instruction through Sijo poetry. *Tesol Quarterly*. 2020. Vol. 54. № 2. P. 281–309. URL: https://doi.org/10.1002/tesq.545 (date of access: 09.01.2025).

11. Davis C. Sampling poetry, pedagogy, and protest to build methodology: Critical poetic inquiry as culturally relevant method. *Qualitative Inquiry*. 2021. Vol. 27. № 1. P. 114–124. URL: https://doi.org/10.1177/1077800419884978 (date of access: 09.01.2025).

12. Faulkner S. L. Poetic Inquiry: Craft, Method and Practice (2nd ed.). Routledge, 2019. URL: https://doi.org/10.4324/9781351044233 (date of access: 09.01.2025).

13. Wenzel P. Less Voice, more Viewpoint‹–Towards a Cognitive Reconceptualization of the Centres of Orientation in Poetry. *Journal of Literary Theory.* 2024. Vol. 18. № 2. P. 218–237. URL: https://doi.org/10.1515/jlt-2024-2010 (date of access: 09.01.2025).

14. Haider T., Eger S., Kim E., Klinger R., & Menninghaus W. PO-EMO: Conceptualization, annotation, and modeling of aesthetic emotions in German and English poetry. *arXiv preprint*. 2020. arXiv:2003.07723. URL: https://doi.org/10.48550/arXiv.2003.07723 (date of access: 09.01.2025).

15. Bishop M. The contemporary poetry of France: eight studies. Series:Faux Titre, Vol.19. 2023. URL: https://doi.org/10.1163/9789004649538 (date of access: 09.01.2025).

16. Barda J. Experimentation and the Lyric in Contemporary French Poetry. Cham: Palgrave Macmillan Cham, 2019. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-15293-2 (date of access: 09.01.2025).

17. Kazik K. Pojęcie językowego obrazu świata z perspektywy kognitywistycznej oraz jego zastosowanie w tłumaczeniu poezji. *Studia Translatorica.* 2021. Vol. 12. P. 264–268. URL: https://doi.org/10.23817/strans.12-19 (date of access: 09.01.2025).

18. Okulska I., Kołos A., Skibski K. Gra w klasy, czyli analiza lingwistycznych cech idiopoetyki na marginesie zautomatyzowanej klasyfikacji utworów poetyckich i ich parodii. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego.* 2023. Vol. 79. № 79. P. 239–257. URL: https://doi.org/10.5604/01.3001.0054.2629 (date of access: 09.01.2025).

19. Клочек Г. Д. Інтертекстуальність як чинник художньої енергії літературного твору (вірш Василя Голобородька «Кривий танець»). *Слово і час*. 2019. Вип. 1. С. 12–24. URL: https://doi.org/10.33608/0236-1477.2019.01.12-24 (дата звернення: 09.01.2025).

20. Іванюшина Р. О. Біблійний інтертекст у ліриці Ліни Костенко. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса.* 2020. Вип. 1. № 14. С. 159–163. URL: https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12090 (дата звернення: 09.01.2025).

21. Пуніна О. Наукова інтерпретація творчої особистості письменника: інтердисциплінарна стратегія. *Султанівські читання.* 2019. Вип. 8. С. 63–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/culs_2019_8_9 (дата звернення: 09.01.2025).

22. Hussein K. S. The potentialities of corpus-based techniques for analyzing literature. *Journal of Literature, Language & Culture (COES&RJ-JLLC).* 2020. Vol. 1. № 2. P. 28–43. URL: https://doi.org/10.25255/2378.3591.2020.1.2.28.43 (date of access: 09.01.2025).

23. Nair T. Natural Language Processing used in sentiment analysis of poetry: a study of six common techniques. *Journal of Student Research,* 2023. Vol. 12. № 2. URL: https://doi.org/10.47611/jsrhs.v12i2.4418 (date of access: 09.01.2025).

24. Mukminin M. S., Putra L. D., Muhhit A. A., Tenis A. B. (2024). Personification Language Style in The Poem Created by ChatGPT. *Journal of Education and Contemporary Linguistics.* Vol. 1. № 2. P. 21–31. URL: https://doi.org/10.19105/ec (date of access: 09.01.2025).

25. Прокопович Л. С. Попович Н. Ф. Психолінгвістичний аналіз експресивних лексем у поетичному дискурсі другої половини XX ст. *Закарпатські філологічні студії.* 2021. Вип. 19. № 1. С. 46–51. URL: https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.19.1.9 (дата звернення: 09.01.2025).

References:

1. Naumenko, N. (2024). Osmyslennia literaturnoho styliu pysmennyka u dobu informatsiinykh tekhnolohii [Understanding the writer's literary style in the age of information technology]. *Lingua libera, 1,* 66–83. https://doi.org/10.36074/Lingua.issue1.007 [in Ukrainian].

2. Hamat, A. (2024). The Language of AI and Human Poetry: A Comparative Lexicometric Study. *3L, Language, Linguistics, Literature, 30(2),* 1–20. http://doi.org/10.17576/3L-2024-3002-01 [in English].

3. Köbis, N., & Mossink, L. D. (2021). Artificial intelligence versus Maya Angelou: Experimental evidence that people cannot differentiate AI-generated from human-written poetry. *Computers in human behavior, 114,* 106553. https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106553 [in English].

4. Calin, O. (2020). Statistics and machine learning experiments in english and romanian poetry. *Sci, 2(4),* 92. https://doi.org/10.3390/sci2040092 [in English].

5. Kozlyk, I. (2020*). Literaturoznavchyi analiz khudozhnoho tekstu/tvoru v umovakh suchasnoi mizhnaukovoi ta mizhhaluzevoi vzaiemodii [Literary analysis of a literary text/work in the context of modern interdisciplinary and interdisciplinary interaction].* Brno. Retrieved from http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/7732 [in Ukrainian].

6. Tomniuk, L. (2022). Polisystemnyi pidkhid do analizu perekladu nimetskomovnoi poezii G. Traklia [A polysystemic approach to the analysis of the translation of G. Trakl's German-language poetry]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho natsionalnoho universytetu imeni Yuriia Fedkovycha. Seriia: Hermanska filolohiia – Scientific Bulletin of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Series: Germanic Philology, 835–836,* 117–127. https://doi.org/10.31861/gph2022.835-836.117-127 [in Ukrainian].

7. Romanyshyn, N., & Blashchak, L. (2021). Kontseptotvirna funktsiia epiteta u poezii Dzhona Kitsa: korpusnobazovanyi pidkhid do analizu [The concept-forming function of the epithet in the poetry of John Keats: a corpus-based approach to analysis]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist, 11(99),* 73–79. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-17 [in Ukrainian].

8. Kiuchiukiplikchi, O. (2020). Kvantytatyvnyi pidkhid do analizu struktury kreolizovanoho virshovanoho tekstu [Quantitative approach to the analysis of the structure of creolized poetic text]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian Philological Studies, 8(1),* 169–174. Retrieved from https://surl.li/wgbbby [in Ukrainian].

9. Farras, P., & Nurmaily, E. (2020). A semiotic analysis on Eldorado poem by Edgar Allan poem. *Linguistics and Literature Journal, 1*(2), 78–84. https://doi.org/10.33365/llj.v1i2.284 [in English].

10. Kim, K. M., & Park, G. (2020). "It is more expressive for me": A translingual approach to meaningful literacy instruction through Sijo poetry. *Tesol Quarterly, 54*(2), 281–309. https://doi.org/10.1002/tesq.545 [in English].

11. Davis, C. (2021). Sampling poetry, pedagogy, and protest to build methodology: Critical poetic inquiry as culturally relevant method. *Qualitative Inquiry, 27*(1), 114–124. https://doi.org/10.1177/1077800419884978 [in English].

12. Faulkner, S. L. (2019). *Poetic Inquiry: Craft, Method and Practice* (2nd ed.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781351044233 [in English].

13. Wenzel, P. (2024). Less Voice, more Viewpoint‹–Towards a Cognitive Reconceptualization of the Centres of Orientation in Poetry. *Journal of Literary Theory, 18*(2), 218–237. https://doi.org/10.1515/jlt-2024-2010 [in English].

14. Haider, T., Eger, S., Kim, E., Klinger, R., & Menninghaus, W. (2020). PO-EMO: Conceptualization, annotation, and modeling of aesthetic emotions in German and English poetry. *arXiv preprint, arXiv:2003.07723*. https://doi.org/10.48550/arXiv.2003.07723 [in English].

15. Bishop, M. (2023). *The contemporary poetry of France: eight studies.* Series: Faux Titre, *19*. https://doi.org/10.1163/9789004649538 [in English].

16. Barda, J. (2019). *Experimentation and the Lyric in Contemporary French Poetry.* Cham: Palgrave Macmillan Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-15293-2 [in English].

17. Kazik, K. (2021). Pojęcie językowego obrazu świata z perspektywy kognitywistycznej oraz jego zastosowanie w tłumaczeniu poezji [The concept of the linguistic worldview from a cognitive perspective and its application in poetry translation]. *Studia Translatorica, 12,* 264–268. https://doi.org/10.23817/strans.12-19 [in Polish].

18. Okulska, I., Kołos, A., & Skibski, K. (2023). Gra w klasy, czyli analiza lingwistycznych cech idiopoetyki na marginesie zautomatyzowanej klasyfikacji utworów poetyckich i ich parodii [Hopscotch, or the analysis of linguistic features of idiopoetics on the margin of automated classification of poetic works and their parodies]. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego – Bulletin of the Polish Linguistic Society, 79*(79), 239–257. https://doi.org/10.5604/01.3001.0054.2629 [in Polish].

19. Klochek, H. D. (2019). Intertekstualnist yak chynnyk khudozhnoi enerhii literaturnoho tvoru (virsh Vasylia Holoborodka «Kryvyi tanets») [Intertextuality as a factor of the artistic energy of a literary work (Vasyl Holoborodko's poem "Kryvyi tanets")]. *Slovo i chas – Word and Time, 1,* 12–24. https://doi.org/10.33608/0236-1477.2019.01.12-24 [in Ukrainian].

20. Ivaniushyna, R. O. (2022). Bibliinyi intertekst u lirytsi Liny Kostenko [Biblical intertext in the lyrics of Lina Kostenko]. *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva DonNU imeni Vasylia Stusa – Bulletin of the Student Scientific Society of Vasyl Stus DonNU, 1(14),* 159–163. Retrieved from https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12090 [in Ukrainian].

21. Punina, O. (2019). Naukova interpretatsiia tvorchoi osobystosti pysmennyka: interdystsyplinarna stratehiia [Scientific interpretation of the creative personality of the writer: an interdisciplinary strategy]. *Sultanivski Chytannia – Sultanivski readings, 8,* 63–74. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/culs_2019_8_9 [in Ukrainian].

22. Hussein, K. S. (2020). The potentialities of corpus-based techniques for analyzing literature. *Journal of Literature, Language & Culture (COES&RJ-JLLC), 1(2),* 28–43. https://doi.org/10.25255/2378.3591.2020.1.2.28.43 [in English].

23. Nair, T. (2023). Natural Language Processing used in sentiment analysis of poetry: a study of six common techniques. *Journal of Student Research, 12(2).* https://doi.org/10.47611/jsrhs.v12i2.4418 [in English].

24. Mukminin, M. S., Putra, L. D., Muhhit, A. A., & Tenis, A. B. (2024). Personification Language Style in The Poem Created by ChatGPT. *Journal of Education and Contemporary Linguistics, 1(02),* 21–31. https://doi.org/10.19105/ec [in English].

25. Prokopovych, L. S. & Popovych, N. F. (2021). Psykholinhvistychnyi analiz ekspresyvnykh leksem u poetychnomu dyskursi druhoi polovyny XX st. [Psycholinguistic analysis of expressive lexemes in poetic discourse of the second half of the 20th century]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian Philological Studies, 19(1),* 46–51. https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.19.1.9 [in Ukrainian].